

Ap Dijksterhuis & Ragazze Quartet

Digital detox

Programma

Gabriella Smith	Carrot Revolution
Bryce Dessner	Tenebre
Daniel Wohl	Interference Patterns

Uitvoerenden

Ap Dijksterhuis	Spreker

Ragazze Quartet

Rosa Arnold	Viool
Jeanita Vriens-van Tongeren	Viool
Annemijn Bergkotte	Altviool
Nathalie Flintrop	Cello

Daniel Wohl	Elektronica

Programmatoelichting

De dag dat de tijd op was

door Ap Dijksterhuis

We kijken tegenwoordig vijf uur per dag op onze smartphone; de gemiddelde millennial zelfs zes à zeven uur. Het is voor velen van ons een heuse verslaving, de dopaminescheutjes kluisteren ons steeds langer en vaker aan onze smartphone. Als de toename van het gebruik in het huidige tempo doorgroeit, brengen we over anderhalf jaar meer tijd door met onze smartphone dan in bed. Ironisch is het dat smartphone gebruik, vanwege de mentale overbelasting die het veroorzaakt, een negatief effect heeft op onze slaap kwaliteit. Een toenemend gebruik leidt er dan ook toe dat we steeds meer tijd in bed zullen moeten liggen. In 2027 zouden we het punt kunnen bereiken dat we onze tijd verdelen tussen onze smartphone en ons bed – en drie jaar later liggen we de hele dag in bed met onze smartphone, afwisselend append, scrollend en onrustig slapend.

Ben ik een scherpdenker of een doemdenker? Er gaat op internet een 25 jaar oud filmpje rond met korte interviews gehouden met mensen op straat. De eerste mobiele telefoons waren zojuist geïntroduceerd, maar zou het een succes worden? Zouden mensen er gebruik van maken? Er was een opmerkelijke consensus waarneembaar. Nee, het zou niets worden met die dingen. Handig voor de politie misschien (maar die hadden al walkie-talkies), gewone mensen zouden geen behoefte hebben aan een mobiele telefoon. Overbodig gedoe. We zijn inmiddels een kwart eeuw verder en onderzoek toonde onlangs aan dat negentig procent van de mensen zijn mobieltje meeneemt naar het toilet. Geen behoefte?

Programmatoelichting

Het aantal angststoornissen en depressies onder jongeren neemt snel toe, en dat effect wordt grotendeels toegeschreven aan het problematisch gebruik van sociale media. Facebook use disorder is een officieel erkende klinische diagnose en psychologen spreken tegenwoordig ook van *technoference*. Baby's in een wandelwagen maken contact met hun vader of moeder en leren op die manier verbale en nonverbale signalen. Tegenwoordig kijken baby's vaak niet meer naar het gezicht van vader of moeder, maar naar een hand die een telefoon vasthoudt. Ze leren minder goed. Toen ik lang geleden psychologie studeerde werd er voor het eerst gesproken over de burn-out. Het werd gezien als een wat zielig probleem van mannen van boven de vijfenveertig die we workaholics noemden. Inmiddels is de burn-out volksziekte nummer één. Één op de zes mensen heeft burn-outachtige klachten, ook scholieren en studenten worden getroffen. Het is de hoogste tijd om het tij te keren. De hoogste tijd voor een digital detox!

Kwartetoase in een zee van datastromen

door Mark van de Voort

Vloedgolven aan informatie overspoelen dagelijks onze hersenpan. Voor een creatieve geest ligt er de spannende uitdaging om daar pareltjes van schoonheid uit te vissen. Eigentijdse componisten zoeken de ene keer de serene stilte op, dan weer stoeien ze juist stoutmoedig met inspirerende datalawines. Het roemruchte verleden van het strijkkwartetgenre komt aanvankelijk intimiderend over, maar biedt ook veel moois. Als eenmaal de zware last van zoveel eeuwen kwartethistorie is afgeschud, blijkt de strijkkwartetvorm telkens weer het ideale vehikel voor een componist om op avontuur te gaan.

Smith: Carrot Revolution

In haar energieke, levenslustige muziek verwijst de Amerikaanse componist Gabriella Smith naar klimaatactivisme en de rijkdom van onze natuur. Ze kiest voor een toegankelijke, expressieve klanktaal waarvoor musici de grenzen van hun speelgewoontes vlotjes oprekken.

Smith schreef composities voor het Kronos Quartet, de Los Angeles Philharmonic en cellist Gabriel Cabezas. In opdracht van de Barnes Foundation in Philadelphia componeerde ze het strijkkwartet *Carrot Revolution*. Deze stichting beheert de immense kunstcollectie van Albert Barnes: naast top schilderijen verzamelde hij talloze antiquiteiten, meubels en vintage design. Smith voelde zich hierbij als een vis in het water. De meest uiteenlopende objecten worden vernuftig naast elkaar gepresenteerd, legt ze uit. 'Ineens zie je de overeenkomsten en verschillen wat betreft vorm, kleur en textuur.' Smiths kwartet is een vergelijkbare, zinderende lappendeken aan onverwachte kruisverbanden (van Perotinus en Johann Sebastian Bach tot Georgische volksmuziek en Keltische viooldeuntjes). De titel ontleende ze aan een vermeende uitspraak van schilder Paul Cézanne: 'Er komt ooit een dag dat een enkele, helder waargenomen wortel een revolutie zal ontketen.'

Dessner: Tenebre

Net als Gabriella Smith is haar landgenoot Bryce Dessner een kind van deze tijd. Als multitasker pur sang is Dessner actief als componist én gitarist in de bekende indieband The National. In zijn composities koppelt veelvraat Dessner de ritmische drive van rockmuziek aan sensitieve verwijzingen naar renaissancemuziek, postminimalisme en barok. In 2011 voltooide hij *Tenebre* voor zijn favoriete kwartet, het Amerikaanse Kronos Quartet. *Tenebre* is opgedragen aan de vaste lichtontwerper van het ensemble, Laurence Neff. In *Tenebre* onderzoekt Dessner de relatie tussen licht en muziek. De titel verwijst naar de Donkere Metten (*Tenebrae*), vlak voor Pasen. Deze sfeervolle mis is als een spirituele reis van licht naar duisternis. Tijdens de mis worden vijftien kaarsen gedoofd; de duisternis die zo ontstaat symboliseert de dood van Christus. Dessner is gefascineerd door de manier waarop componisten deze duistere afdaling hebben verklankt. In zijn strijkkwartet knipoogt hij collegiaal naar *Tenebrae*-missen van Thomas Tallis, Carlo Gesualdo, Giovanni Pierluigi da Palestrina en François Couperin. Dessner kiest wel voor de omgekeerde route: zijn kwartetmuziek reist juist van de duisternis naar het licht. In het emotionele slotdeel wordt de zang van popicoon Sufjan Stevens (op tape) ondergedompeld in een zee aan helende kwartetklanken.

Programmatoelichting

Wohl: nieuw werk

Speciaal voor dit Scherpdenkers-programma schrijft de Frans-Amerikaanse componist Daniel Wohl een nieuw strijkkwartet. Op organische wijze slaagt Wohl er telkens in om akoestische instrumenten fijntjes te verweven met electronics. Ook in dit nieuwe werk Interference Patterns voegt hij een subtiele laag elektronische klanken toe – van vooraf opgenomen elektronische passages tot live bewerking van de strijkersklanken. ‘Een cyborg sound’ noemt hij zijn methode met een kwinkslag. ‘De kneedbare klank van strijkers is ideaal om te versmelten met elektronika,’ legt hij desgevraagd uit. Tijdens deze première verzorgt Wohl zelf de *live electronics*.

Geïnspireerd door de lessen van zijn compositiedocent David Lang bundelt Wohl verbeeldingsrijke eenvoud aan een filmische vertelkunst. Eerder werkte de componist al samen met de San Francisco Symphony, Sō Percussion, Alarm Will Sound, Philzuid en het Matangi Quartet. Met zijn nieuwe muziek voor het Ragazze Quartet gaat Wohl op zoek naar methodes om af te kicken van onze overdadige hedendaagse informatiestromen. ‘In mijn compositie verwijder ik alle overbodige klanken, en keer ik terug naar de eenvoud. Ik ga op zoek naar klankschoonheid in de kleinste details. Het is een kalm, melancholisch werk waarin ineens fragmenten van grote intensiteit kunnen oplichten. Momenten waarop het vredige klankbeeld even verstoord worden.’ Net als velen met hem kan Wohl zijn mobieltje maar moeilijk weggleggen. ‘Tijdens het compositieproces verborg ik mijn smartphone in een andere kamer,’ lacht hij. ‘Ik schreef vooral ’s nachts, vaak in een staat van totale rust. Dat gevoel wil ik bereiken met mijn nieuwe kwartetcompositie. Aandachtig luisteren en een spirituele ervaring staan voorop.’

Met vele spraakmakende programma’s ontwikkelde het **Ragazze Quartet** zich sinds de oprichting in 2001 tot een van de toonaangevende strijkkwartetten van Nederland. De musici vertolken zowel het traditionele kwartetrepertoire als hedendaagse muziek en gaan regelmatig samenwerkingen aan met kunstenaars uit andere disciplines zoals theater, dans en literatuur.

In avontuurlijke eigen producties adresseren ze maatschappelijk relevante thema’s als klimaat, slavernijverleden, rouw en feminisme en werken daarin samen met partners als Abel Selaoocoe, Conny Jansen Danst, Jorinde Keesmaat, Lucia Lucas, Via Berlin, Thomas Beijer, Nynke Laverman en het Kronos Quartet. Componisten als Aftab Darvishi, Caroline Shaw, Garth Knox, Calliope Tsoupaki, Annelies Van Parys en Seung-Won Oh schreven speciaal voor het kwartet nieuwe werken. Het Ragazze Quartet verzorgt rond de negentig concerten per seizoen, met optredens in tal van Nederlandse zalen en op festivals als Oerol, maar ook op podia in Engeland, Zweden, de Verenigde Staten, Indonesië, China en Japan. Het kreeg in 2013 de Kersjesprijs en in 2017 de Rotterdamse Operadagen Award, en Het geeft sinds 2017 artistiek leiding aan het Amersfoortse festival September Me.

Ap Dijksterhuis is een internationaal erkend expert in onbewuste psychologie, gedragsverandering en geluk. Als hoogleraar aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en bestsellerauteur weet hij wetenschappelijke inzichten toegankelijk en toepasbaar te maken voor organisaties, onderwijsinstellingen en beleidsmakers. De carrière van Ap Dijksterhuis staat in het teken van het onderzoeken en toepassen van de kracht van het onbewuste. Na zijn promotie publiceerde hij meer dan honderd wetenschappelijke artikelen en ontving hij prestigieuze onderscheidingen zoals de Early Career Award van de American Psychological Association en de Career Trajectory Award van de Society for Experimental Social Psychology.

Naast zijn academische werk richtte hij in 2007, samen met collega Rick van Baaren, adviesbureau D&B op. Dit bureau past psychologische kennis toe om organisaties en overheden te helpen bij het realiseren van gedragsverandering. Ook geeft hij regelmatig lezingen. Zijn werk wordt versterkt door zijn auteurschap: van zijn eerste boek *Het slimme onbewuste* werden meer dan 100.000 exemplaren verkocht.

Binnenkort in Muziekgebouw Eindhoven

- Di 24 mrt '26**   **Borodin Quartet**
Borodin & Brahms
- Wo 22 apr '26**   **Sheila Sitalsing & Berlage Saxophone Quartet**
Waar ik me voor schaam
- Do 21 mei '26**   **Tobias Feldman, Hervé Joulain & Storioni Trio**
30 jaar Storioni Trio & Friends

Zullen we Vrienden worden?

M-Friends draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.

